

Marwan Bassiouni, 'New Dutch Views #28', 2019. | Foto: PR

Yeşim Akdeniz, 'Self portrait as an orientalist carpet 16', 2021. | Foto: Gert Jan van Rooij

'Orienting around'

Culturele vermenging en tegenstrijdigheden

Door Eline van der Haak

Al in 1978 maakte literatuurwetenschapper Edward Said met de term 'orientalisme' duidelijk wat er mis was met de manier waarop het Westen naar het Oosten keek. Het idee dat het Westen de eigen cultuur als de juiste zag en de zogenaamde andere benaderde als ondergeschikt, zorgde voor een sterk vertekende blik. Ook wordt de term gebruikt voor een stroming in de schilderkunst uit de negentiende eeuw waarbij westerse schilders oosterse taferelen op vaak stigmatiserende wijze in beeld brachten. Met de tentoonstelling 'Orienting around' bij Dürst Britt & Mayhew geven kunstenaars Yeşim Akdeniz en Marwan Bassiouni op geheel eigen en verschillende wijze een eigentijdse draai aan dit concept. In onze huidige tijd zijn culturen veel meer met elkaar vermengd geraakt. Tegelijkertijd zijn de sporen van kolonialisme nog duidelijk aanwezig en is er nog steeds sprake van racisme en uitsluiting. Akdeniz en Bassiouni tonen een blik op de samenleving vanuit hun eigen perspectief en verschillen daarin van elkaar.

Uitzichten

Bassiouni maakt foto's van uitzichten

De duotentoonstelling bij Dürst Britt & Mayhew van Yeşim Akdeniz en Marwan Bassiouni biedt een belangrijke blik op de vermenging, maar ook op tegenstrijdigheden van culturele achtergronden in onze hedendaagse maatschappij.

ten van verschillende moskeeën in Nederland. Het raam wordt steeds omkaderd door stukken muur of enkele attributen, die soms verduidelijken waar de foto is genomen. Op weer andere exemplaren is dit juist nauwelijks zichtbaar. Het uitzicht lijkt als het ware een schilderij dat wordt omlijst door de stukken ruimte eromheen. Het uitzicht is vaak niet bijzonder: de daken van andere huizen met een bewolkte lucht erboven, een stukje parkeerplaats of een blinde muur. Maar de combinatie met het interieur straalt steeds opnieuw een zekere schoonheid uit. Er lijkt een perfecte balans te bestaan tussen binnen- en buitenkant, terwijl deze op hetzelfde moment iets zeer tegenstrijdigs heeft. Deze gebedshuizen zijn zomaar ergens terechtgekomen in Nederland, vaak in panden die eerder een ander doel hebben gehad. Ze zijn gedwongen zich te manifesteren binnen een bestaand kader en vormen daar nu een onderdeel van en tegelijk bestaat er een soort afstand tussen beide. Op veel foto's is sprake van beeld-

rijm, zo vormt de uit houten latjes bestaande kast in een moskee een overeenkomst met de bakstenen van de muur buiten. Als kijker balanceer je tussen een gevoel van samenvloeiing en contrast. Misschien staat dat ook symbool voor de manier waarop bijvoorbeeld een religie als de islam kan worden uitgeoefend in een westers land.

Wandsculpturen

De textiele wandsculpturen van Akdeniz brengen net als de foto's van Bassiouni een harmonieus beeld naar voren dat lijkt opgebouwd uit contrasterende elementen. Gladde en zachte stoffen zijn in verschillende vlakken verdeeld en naast en op elkaar geplaatst. Vaak zijn ze voorzien van knoepjes en gespen die de vlakken aan elkaar verbinden. Ergens wil je ze aanraken, vanwege de zachtheid van het materiaal. Maar toch gaat er tegelijk iets strengs van uit. Als of het militaristische survivalkits zijn die weer in elkaar gevouwen kunnen worden en alleen worden uitgevouwen tijdens een strijd.

Ook verwijzen de geometrische vormen naar het minimalisme, een kunststroming gebaseerd op een vormtaal van abstractie. Maar dat wordt weer doorbroken door een gouden sierrand of kettingen die eraan hangen, waardoor de sier-

Als kijker balanceer je tussen een gevoel van samenvloeiing en contrast

lijkheid net zo goed doorklinkt.

Alle werken hebben als titel 'Self portrait as an orientalist carpet' en een gepaard nummer. De titel doet vermoeden dat de werken dus iets te zeggen hebben over de kunstenaar zelf, maar ook ligt er een soort knipoog in verscholen. Van een oos-

ters vloerkleed hebben zij eigenlijk niets weg, behalve dat er gebruik is gemaakt van textiel. Wel kun je er soms een gezichtje in ontwaren en komt meermaals de vorm van een oog terug. Deze roept associaties op met het kwade oog. Een talisman die je volgens Turks bijgeloof kan behoeden tegen kwade blikken van buitenaf die je schade kunnen toebrengen. Maar misschien verwijst het oog hier naar de blik van de toeschouwer op zoek naar betekenis. Of naar de neiging mensen te beoordelen op basis van uiterlijk.

Akdeniz is van Turkse komaf en woont en werkt in Brussel en Düsseldorf. Haar werk verwijst ongetwijfeld naar de gelaagdheid van de identiteit die is opgebouwd uit verschillende factoren. En tegelijk naar de manier waarop de maatschappij graag mensen in hokjes plaatst die in werkelijkheid helemaal niet bestaan. Hoewel Bassiouni en Akdeniz verschillende achtergronden hebben en hun werk veelal verschilt, onderstrepen zij beiden de urgentie van een veelzijdige individualiteit tegenover het grotere collectief.

'Orienting around, Yeşim Akdeniz en Marwan Bassiouni', t/m zondag 30 januari, donderdag t/m zondag 12.00-18.00 uur, Dürst Britt & Mayhew, Van Limburg Sturumstraat 47. Meer informatie: www.durstbrittmayhew.com